

Rapport Nr. 0296

Archeologienota

Herentals, Boerenkrijglaan
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud	2
1 Administratieve gegevens.....	1
2 Gemotiveerd advies	2
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	2
2.2 Resultaten vooronderzoek.....	2
2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek	3
3 Programma van maatregelen.....	3
4 Lijst met figuren	6
5 Bibliografie.....	6

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1069
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020C30
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Herentals
	Straat	Boerenkrijglaan
Kadastrale gegevens	Gemeente	Herentals
	Afdeling	2
	Sectie	C
	Percelen	553T, 552N, 552L, 552M en 551D2
Coördinaten	Noordoost	X: 183161,5678 Y: 207231,7098
	Noordwest	X: 183111,4532 Y: 207203,7302
	Zuidoost	X: 183226,351 Y: 207152,644
	Zuidwest	X: 183178,4635 Y: 207123,8679
Oppervlakte plangebied		Ca. 5.806 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 5.806 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langs de Boerenkrijglaan te Herentals. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek

Het toponiem Herentals (1181) kan verwijzen naar “Hernehals”: ‘herne’ zou haagbeuk betekenen, een symbool dat terug kan gevonden worden op oude stadszegels (uit 1262) en het stadswapen en ‘hals’ zou verwijzen naar een heuveltje. Herentals werd in 1209 gesticht door “stedenstichter” hertog Hendrik I van Brabant. Het lag op het kruispunt van de verbinding tussen Friesland en Leuven en de handelsroute van Brugge over Antwerpen, Mechelen en Maastricht naar Keulen. De kleine Nete fungeerde in deze periode als een belangrijke waterweg. De plaats groeide snel uit tot een centrum van economische welvaart door zijn centrale ligging in het hertogdom Brabant en er vestigden zich verschillende geestelijke instellingen. Van eind 13de eeuw tot de 16de eeuw zorgde de lakennijverheid, gericht op de Europese markt, voor economische welvaart. Van 1356 tot 1406, toen Antwerpen bij het graafschap Vlaanderen hoorde, was Herentals de hoofdplaats van het markgraafschap Antwerpen. Van 1576 tot 1584 bezetten Staatse troepen (leger van de Zeven Verenigde Nederlanden) de stad die in de volgende eeuwen als garnizoenstad meermaals te lijden had onder bezettingen en inkwartieringen, dit betekende een economische neergang voor Herentals. In de 16de eeuw kende de stad nog een relatieve bloei als belangrijk bleek- en exportcentrum van linnen. Tijdens de Boerenkrijg trad de stad voor korte tijd op het voorplan tot de slag bij Herentals een einde maakte aan de bezetting door de Boeren (23-28 oktober 1798).

Het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 16,7 en 19,7 m + TAW. Er zijn verschillende lager gelegen zones te zien op het plangebied, zo is de zone waar tot 3m diep gesaneerd werd zeer duidelijk zichtbaar, maar ook de sloop van de gebouwen aan de Boerenkrijglaan had een grote impact op het terrein. Het is duidelijk dat er zich binnen het plangebied grote verstoringen hebben voorgedaan. De ruime omgeving van het plangebied bevindt zich tussen ca. 14,9 en 24m +TAW. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door het Kanaal van Bocholt naar Herentals. De dichtstbijzijnde historische waterloop is de Sint-Jansloop op ca. 700m ten zuiden van het plangebied. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB (onder bebouwing) en wordt grotendeels omringd door SBmz, ZaF3 en Scm. Dit zijn voornamelijk droge lemige zandgronden met een diepe antropogene humus A horizont. Het gaat hier over plaggenbodems.

Het plangebied kent geen archeologische en historische gegevens. In de ruime omgeving van het plangebied zijn enkele archeologische en historische sites aanwezig. Al deze locaties hebben betrekking tot de historische kern van Herentals, zoals de stadsomwalling, Bovenpoort, Nonnenvest, ... Al deze locaties werden gedateerd tussen de Volle middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Er zullen verspreid over het terrein twee woningen, twee woonblokken, een ondergrondse parking en een groenzone voorzien worden. De twee gezinswoningen zullen aan de Boerenkrijglaan gelegen zijn. In Blok A zullen in totaal 13 appartementen en 2 eengezinswoningen aanwezig zijn. In Blok B worden er 5 woningen en 26 appartementen voorzien. De twee gebouwen worden met elkaar verbonden door een gemeenschappelijke ondergrondse parking. Hier zullen 48 parkeerplaatsen en

eveneens 48 bergingen gebouwd worden. Verder zal hier een technische ruimte en drie traphallen met liften worden voorzien. De ondergrondse parking zal ca. 4m diep worden uitgegraven, met op de plaatsen van de liftkokers een extra 120 cm diep uitgegraven. De ingang van de ondergrondse parking zal aan de Kleerroos gelegen zijn. Verder zal in het zuiden van het terrein een grote wadi worden aangelegd met groenzone, twee fietsenstallingen en een verharde voetweg die van de Boerenkrijglaan richting de Kleerroos gaat.

Door de sanering die plaatsvond tussen 2014 en 2015 werd het terrein bijna volledig afgegraven. De kans dat er nog archeologische resten bewaard bleven is zo goed als onbestaande. J. Verrijckt bvba adviseert het terrein vrij te geven.

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat het terrein opgehoogd werd bij de aanleg van de huidige havendokken.

Hierbij in rekening houdend dat het plangebied reeds verstoord werd door de sanering, adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

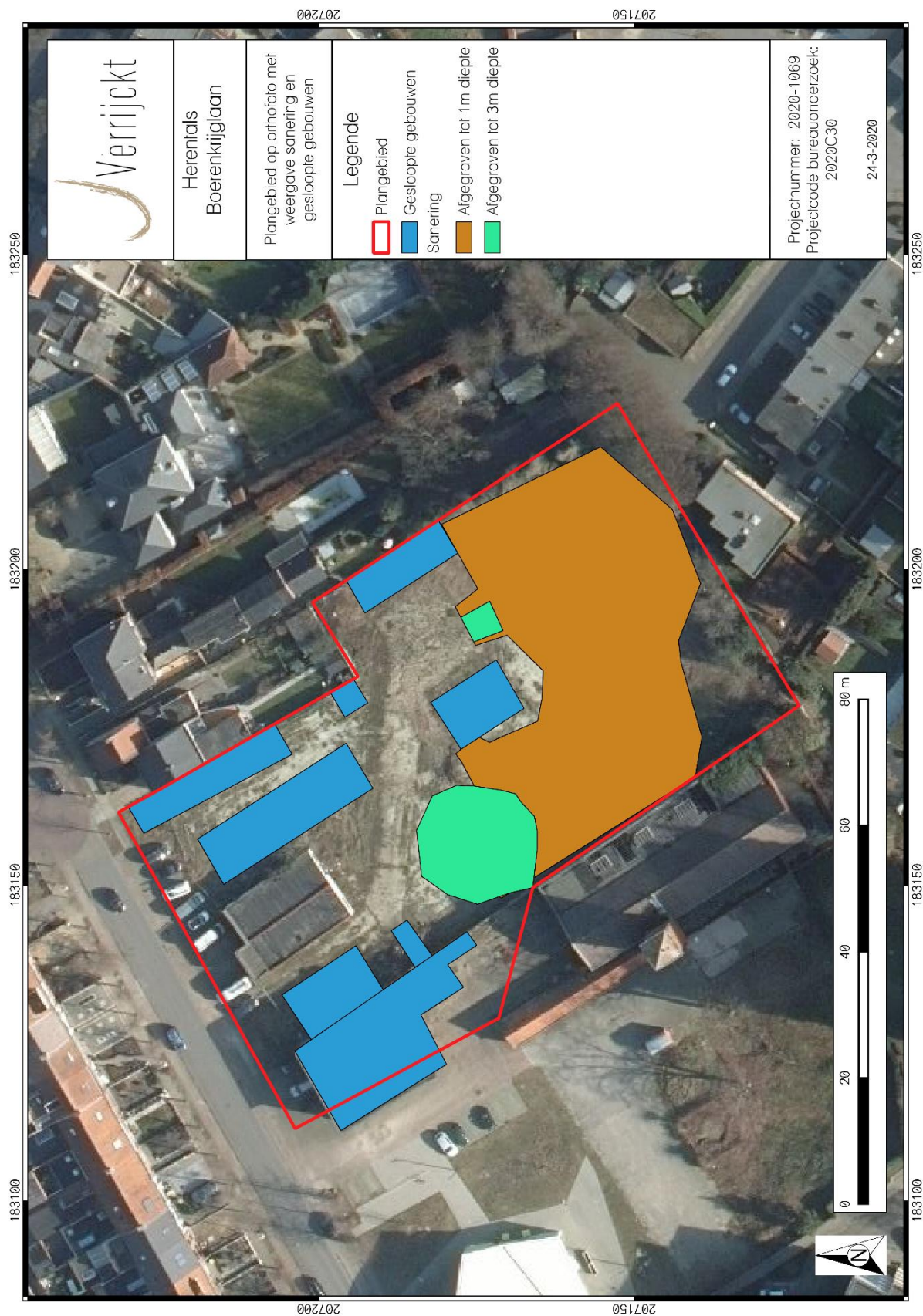
3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Er is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

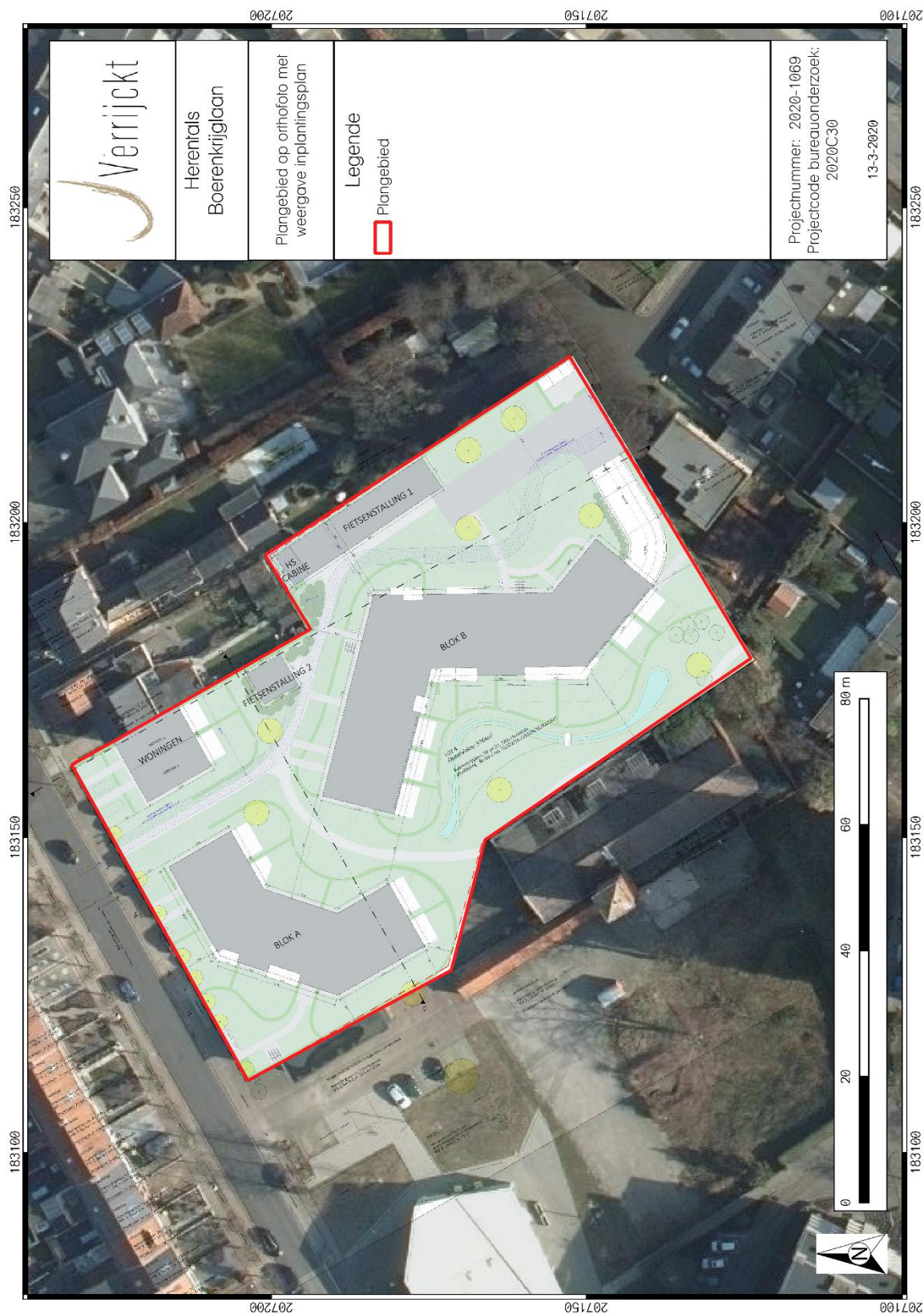
Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is de lokale geschiedenis van het terrein. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- Tussen 2014 en 2015 werd bijna het volledige terrein gesaneerd door de voormalige aanwezigheid van een gasfabriek op het terrein. Het terrein was vervuild met minerale olie, cyaniden, benzeen, naftaleen en PAK. De diffuse verontreiniging werd tot ca. 1,0 m-mv en de teerkern tot ca. 3m-mv, ter hoogte van de voormalige gashouders, ontgraven. De kans dat er nog archeologische resten bewaard bleven is zo goed als onbestaande.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 1: Plangebied op orthofoto met weergave sanering en gesloopte gebouwen

Figuur 2: Toekomstige inplanting¹ op orthofoto² met aanduiding bodemingrepen

¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

² AGIV 2018e

4 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op orthofoto met weergave sanering en gesloopte gebouwen	4
Figuur 2: Toekomstige inplanting op orthofoto met aanduiding bodemingrepen.....	5

5 Bibliografie

BORSBOOM, A. & P. VERHAGEN, 2012. KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel:
Proefsleuvenonderzoek (IVO-P). SIKB